

Suomussalmen kunta
Kauppakatu 20
89600 Suomussalmi

Dnro KAIELY/871/2024

Kainuun ELY-keskus

Asia Lausuntopyyntö Suomussalmen vienalaiskylien kulttuuri- ja eränkäyntimaisemien valtakunnallisen maisemanhoitoalueen perustamisesta, Suomussalmen vienalaiskylien maakunnallisen maisemanhoitoalueen ehdollisesta lakkauttamisesta sekä maisemanhoito- ja käyttösuunnitelman luonnoksesta

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus lausuntoa otsikossa mainituista asioista 28.2.2025 mennessä.

Suomussalmen kunta lausuu asiassa seuraavaa:

Esitys valtakunnallisen maisemanhoitoalueen perustamisesta

Vienan Veräjä ry on tehnyt 28.11.2024 Kainuun ELY-keskukselle aloitteen luonnonsuojelulain 92 §:n mukaisen, valtakunnallisen Suomussalmen vienalaiskylien kulttuuri- ja eränkäyntimaisemat maisemanhoitoalueen perustamisesta Suomussalmen vienalaiskylien kulttuuri- ja eränkäyntimaisemien alueelle.

Valtioneuvosto on tehnyt 18.11.2021 päätöksen valtakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista. Vienan Veräjä ry:n esitys valtakunnallisen maisemanhoitoalueen rajauksesta on valtioneuvoston päätöksessä annetun rajauksen mukainen.

Suomussalmen kunta katsoo rajauksen olevan asianmukainen ja tukevan vienankarjalaisen kulttuuriperintökohteen säilymistä maaseudun edustavana kulttuurimaisemana.

Maakunnallisen maisemanhoitoalueen ehdollinen lakkauttaminen

Suomussalmen kunta on 17.12.2024 esittänyt ehdollista lakkautusta Kainuun ympäristökeskuksen päätöksellä 19.11.2001 perustetulle Suomussalmen vienalaiskylien maisema-alueelle. Kyseinen status vastaa uudessa luonnonsuojelulaissa maakunnallista maisemanhoitoaluetta. Ehdollinen lakkautus tarkoittaa sitä, että lakkauttaminen tehdään vain sillä edellytyksellä, että valtakunnallisen maisemanhoitoalueen perustaminen toteutuu.

Luonnonsuojelulain 94 §:n mukaan Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi kunnan tai maakuntaliiton esityksestä lakkauttaa maakunnallisen maisemanhoitoalueen tai muuttaa sitä koskevaa päätöstä.

Maisemanhoito- ja käyttösuunnitelma

Suomussalmen vienalaiskylien maisema-alue perustettiin Kainuun liiton 11.6.2001 tekemän esityksen pohjalta. Kainuun ympäristökeskus antoi päätöksen maakunnallisen maisemanhoitoalueen perustamisesta 19.11.2001. Tähän päätökseen on sisällytetty määräys laatia tälle alueelle hoito – ja käyttösuunnitelma, jonka laadinnasta vastasi Suomussalmen kunta.

Maakunnallisen maisemanhoitoalueen hoito – ja käyttösuunnitelma on julkaistu 2004 ja siinä on maininta, jonka mukaan se on voimassa 10 vuotta.

Nyt valmistuneessa valtakunnallisen maisemanhoitoalueen maisemanhoito – ja käyttösuunnitelman luonnoksessa on käsitelty kattavasti olemassa oleva maakunnallisesti arvokas alue, joten suunnitelman voidaan katsoa vastaavan vienalaiskylien maisema-alueen hoito – ja käyttösuunnitelman päivitystä siinä tapauksessa, jos valtakunnallista maisemanhoitoaluetta ei perusteta.

Luonnoksessa on käsitelty valtakunnallisesti arvokasta maisema-aluetta ja sen rajautumista Natura 2000 – alueisiin sekä sen lähiympäristön reitteihin. Valtakunnallisesti arvokkaaseen alueeseen rajautuvien osien laaja ja perinpohjainen selonteko antaa kattavan kuvan Malahvian ja Murhisalon reiteistä, vesistöistä, kylistä ja suojelualueista.

Ympärysalueiden käsittely ja näille alueille luonnoksessa esitetyt suositukset ja toimenpide-ehdotukset luonnoksessa täydentävät esitetyn valtakunnallisen maisemanhoitoalueen kytkeytymistä alueen maisemalliseen kokonaisuuteen, mutta samalla ne haastavat hoito – ja käyttösuunnitelman luonnoksen lukijan tarkentamaan aluetta, jota hoito – ja käyttösuunnitelma varsinaisesti koskee.

Hoito – ja käyttösuunnitelman valmisteluvaiheessa pidetyissä yleisötilaisuuksissa ja keskusteluissa on tuotu toistuvasti esiin huoli metsänomistajien taholta hoito – ja käyttösuunnitelman vaikutuksesta heidän omistamiensa metsien käyttöön.

Luonnoksen maisemanhoito – ja käyttösuunnitelmaosiossa on tuotu selkeästi esille, että kyse on suosituksista ja, että esitetyt suositukset ovat metsänomistajille vapaaehtoisia ja metsätaloutta harjoitetaan alueella kulloinkin voimassa olevan, metsänkäyttöä koskevan lainsäädännön mukaisesti.

Kokonaisuudessaan luonnos on kattava ja huolella laadittu kuvaus Suomussalmen kaakkoiskulman valtakunnallisesti arvokkaasta maisema-alueesta täydennettynä yhtymäkohdilla lähialueiden reitteihin, virkistyskohteisiin ja luonnonsuojelualueisiin.

Suomussalmen kunta toivoo, että aiemmin lausunnossa ilmi tuotu maanomistajien huoli alueiden käyttöä koskien otetaan huomioon. Lisäksi Suomussalmen kunta toivoo, että viestinnässä korostetaan maisemanhoitoalueen suosituksellista luonnetta.